

บุพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

Antecedents Affecting the Sustainable Historical Tourism of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ดำเกิง อัสวสุนทรางกูร

Damkerng Aswasuntrangkul

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Email: touch_life@outlook.co.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและบุพปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น นโยบายภาครัฐ และความพร้อมของหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากประชาชนในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาที่อยู่อาศัยบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา รวมจำนวน 440 คน โดยใช้เกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ผลด้วยสถิติพรรณนา และแบบจำลองสมการโครงสร้าง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับดีมาก ส่วนนโยบายภาครัฐ และความพร้อมของหน่วยงาน อยู่ในระดับดี 2) นโยบายภาครัฐมีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนมากที่สุด รองลงมา คือ ความพร้อมของหน่วยงาน และทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลำดับหากแต่คุณลักษณะของคนในท้องถิ่นไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด 3) แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน คือ บริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยมุ่งเข้าไปยังต้นทุนที่เป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในความเป็นมรดกโลก โดยต้องมีการทำอย่างต่อเนื่อง สร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ

*Received April 25, 2018; Revised July 16, 2019; Accepted July 18, 2019

และปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของแหล่งโบราณสถาน พัฒนาเส้นทางคมนาคมในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ให้เกิดความสะดวกและความ
ปลอดภัย และสุดท้ายการบริหารจัดการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการไปในทิศทาง
เดียวกัน

คำสำคัญ: บุพบังจ้าย; การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์; ยั้งยี่น

Abstract

This article has a purpose to study the level and antecedents of tourism resource, characteristics of local people, government policies and the readiness of agencies that influence sustainable historical tourism and guidelines for promoting sustainable historical tourism. By using integrated research methods between quantitative research and qualitative research. Collect quantitative data from people in the Phra Nakhon Si Ayutthaya municipality, living in the area of Phra Nakhon Si Ayutthaya Island, a total of 440 people. Using the 20 times the threshold of observed variables. Using a multi-step sampling method. Analyze results with descriptive statistics and structural equation models. The qualitative research using in-depth interviews with the 9 key informants who are executives, government agencies and private sectors related to sustainable historical tourism.

The results of the research are as follows;

1) Tourism resources, characteristics of local people and sustainable historical tourism are very good. The government policy and the readiness of agencies are good. 2) The government policy has an overall influence on the most sustainable historical tourism, followed by the readiness of agencies and tourism resources. 3) The guidelines for promoting sustainable historical tourism is to manage tourism by aiming at the cost that is the strength of historical tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya as a World Heritage Site. Which must be done continuously. Create awareness understanding and instilling the consciousness of people in the local community, tourists and government officials recognize the importance of ancient sites. Develop transportation routes in the historical park area for convenience and safety. And finally, the management of the integration of various departments to create collaboration and coordination for management in the same direction.

Keywords: Antecedents; Historical Tourism; Sustainable

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่ได้รับการสนใจ ได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตในท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ทางธรณีวิทยาเพื่อชื่นชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น การจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ การชมซากอารยธรรมโบราณสถานต่างๆ การชมซากอารยธรรมประวัติศาสตร์โลกจากซากดึกดำบรรพ์ เป็นต้น (Department of Tourism, 2012) สามารถที่จะก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบอื่นๆตามมาอีกเป็นจำนวนมาก มีการหมุนเวียนของเม็ดเงินจำนวนมากที่เกิดขึ้น ทำให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนทั่วไปให้การยอมรับโดยทั่วไปกิจกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศได้เป็นอย่างดี (Wongkangwan, 2013)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางสายเอเชีย 75 กิโลเมตร เคยเป็นราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี จึงมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม ปัจจุบันยังคงเหลือโบราณสถานให้เห็นอยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรู้เรื่องในอดีต องค์การสหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็น “มรดกโลกทางวัฒนธรรม” เมื่อ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ส่งผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักเข้าประเทศเป็นอันดับสองรองจากการส่งออก จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 7,047,051 คน รายได้จำนวน 12,430 ล้านบาท (Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial office, 2016)

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจราจรที่ไม่ปลอดภัย ปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาภัยโดยสารรับจ้างมีความไม่เป็นธรรม ฉวยโอกาสขึ้นค่าโดยสารกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งปัญหาด้านการรुक้าแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุซึ่งเสื่อมสภาพอย่างต่อเนื่อง ระบบบริหารด้านการท่องเที่ยวที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบูรณาการที่ดี มีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ทำให้งานส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การขาดการประสานงานที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดความร่วมมือของผู้ประกอบการ และความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการดำเนินการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังเป็นไปในเชิงรับ ซึ่งล้วนส่งผลต่อความสำเร็จของการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย เพื่อให้การท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนที่มีคุณภาพ ภาคเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง (Pookhumsak, 2018) โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้บนพื้นฐานที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเกิด

กระบวนการเรียนรู้ คือ เกิดจากการรับรู้ และการคิด, เกิดจากการปฏิบัติ, การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และ เรียนรู้ให้เข้าถึง เพื่อรู้จักตนเองอย่างแท้จริง (Phrakrusangkarak Wuttthipong Wuddvamso, 2018) เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างมีความสุขและกลับเข้ามาท่องเที่ยวอีก รวมทั้งแนะนำบอกต่อให้ผู้อื่นเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดังนั้นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นโยบายภาครัฐ ความพร้อมของหน่วยงานและคุณลักษณะของคนในท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะส่งประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบุพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา บริเวณเกาะเมืองจำนวน 440 คนโดยใช้เกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจงจำนวน 9 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามตัวแปรแฝง 5 ตัวแปรและตัวแปรสังเกตได้รวม 22 ตัวแปร ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านและหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์และกำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักไว้ไม่ต่ำกว่า 0.70 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาประกอบกับการศึกษาจากเอกสาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามโดยใช้ผู้ช่วยภาคสนามเป็นผู้แจกแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ควบคู่ไปกับแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้สรุปประเด็นคำถามเพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์ผลด้วยสถิติพรรณนาและแบบจำลองสมการโครงสร้าง การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการจำแนกข้อมูลแล้วทำการเปรียบเทียบข้อมูลและสร้างข้อสรุปเพื่อนำเสนอเชิงบูรณาการสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

1. ระดับทรัพยากรการท่องเที่ยว คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น นโยบายภาครัฐความพร้อมของหน่วยงานและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

1.1 ระดับทรัพยากรท่องเที่ยว พิจารณาได้จาก (1) การมีสิ่งดึงดูดใจที่เป็นโบราณสถาน (2) เส้นทางคมนาคม (3) สิ่งอำนวยความสะดวก และ (4) ความปลอดภัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
การมีสิ่งดึงดูดใจที่เป็นโบราณสถาน	4.46	0.50	มากที่สุด
เส้นทางคมนาคม	4.07	0.58	มาก
สิ่งอำนวยความสะดวก	4.18	0.57	มาก
ความปลอดภัย	4.40	0.62	มากที่สุด
ทรัพยากรการท่องเที่ยว	4.28	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีสิ่งดึงดูดใจที่เป็นโบราณสถาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.50$) ส่วนเส้นทางคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.58$, $\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.57$, $\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.62$)

1.2 ระดับคุณลักษณะของคนในท้องถิ่น พิจารณาได้จาก (1) ความซื่อสัตย์ (2) การให้ความช่วยเหลือ (3) การต้อนรับด้วยความยินดี และ (4) การมีส่วนร่วม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ความซื่อสัตย์	4.32	0.61	มากที่สุด
การให้ความช่วยเหลือ	4.39	0.56	มากที่สุด
การต้อนรับด้วยความยินดี	4.40	0.56	มากที่สุด
การมีส่วนร่วม	3.88	0.71	มาก
คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น	4.24	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าคุณลักษณะของคนในท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความซื่อสัตย์ การให้ความช่วยเหลือ การต้อนรับด้วยความยินดี และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.61$, $\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.56$, $\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.56$, $\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.71$ ตามลำดับ)

1.3 ระดับนโยบายภาครัฐ พิจารณาได้จาก (1) นโยบายระดับชาติ (2) นโยบายระดับจังหวัด และ (3) นโยบายระดับท้องถิ่น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 นโยบายภาครัฐ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
นโยบายระดับชาติ	4.17	0.58	มาก
นโยบายระดับจังหวัด	4.16	0.55	มาก
นโยบายระดับท้องถิ่น	4.17	0.60	มาก
นโยบายภาครัฐ	4.17	0.51	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่านโยบายภาครัฐอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นโยบายระดับชาติ นโยบายระดับจังหวัด และนโยบายระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.58$, $\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.55$, $\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.60$ ตามลำดับ)

1.4 ระดับความพร้อมของหน่วยงาน พิจารณาได้จาก (1) ภาวะผู้นำ (2) การโฆษณาสื่อสาร (3) การบริหารจัดการ และ (4) ความเชื่อมั่น ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพร้อมของหน่วยงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ภาวะผู้นำ	4.12	0.58	มาก
การโฆษณาสื่อสาร	4.19	0.61	มาก
การบริหารจัดการ	4.14	0.58	มาก
ความเชื่อมั่น	4.15	0.60	มาก
ความพร้อมของหน่วยงาน	4.15	0.52	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าความพร้อมของหน่วยงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำ การโฆษณาสื่อสาร การบริหารจัดการ และ ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.58$, $\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.61$, $\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.58$, $\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.60$ ตามลำดับ)

1.5 ระดับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน พิจารณาได้จาก (1) การกลับมาเที่ยวซ้ำ (2) การบอกต่อ (3) เศรษฐกิจท้องถิ่น (4) รักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (5) การให้ความยุติธรรม (6) ความรับผิดชอบนักท่องเที่ยว และ (7) คุณภาพชีวิตคนในท้องถิ่น ดังตารางที่ 5

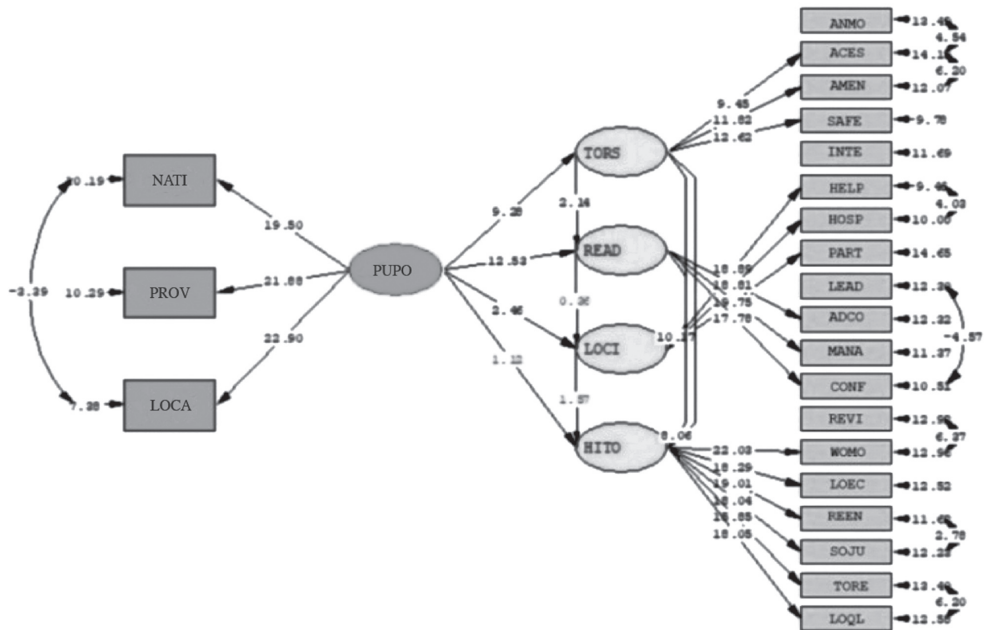
ตารางที่ 5 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
การกลับมาเที่ยวซ้ำ	4.27	0.54	มากที่สุด
การบอกต่อ	4.24	0.54	มากที่สุด
เศรษฐกิจท้องถิ่น	4.28	0.56	มากที่สุด
รักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	4.29	0.57	มากที่สุด
การให้ความยุติธรรม	4.27	0.61	มากที่สุด
ความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว	4.30	0.54	มากที่สุด
คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น	4.29	0.54	มากที่สุด
การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน	4.28	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การกลับมาเที่ยวซ้ำ การบอกต่อ เศรษฐกิจท้องถิ่น รักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การให้ความยุติธรรม ความรับผิดชอบนักท่องเที่ยว และ คุณภาพชีวิตคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.54$, $\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.54$, $\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.56$, $\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.57$, $\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.61$, $\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.54$, $\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.54$ ตามลำดับ)

2. บุพปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น นโยบายภาครัฐ และความพร้อมของหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที (t-value) ที่ข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองเข้ากันได้ดี (good fit) ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที (t-value)

ผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 1 นำมาสร้างเป็นสมการโครงสร้าง (structural equations) ได้ 4 สมการ (สมการที่ 1-4) ดังต่อไปนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน (HITO) ได้รับอิทธิพลจาก (1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (TORS) (2) คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น (LOCI) (3) นโยบายภาครัฐ (PUPO) และ (4) ความพร้อมของหน่วยงาน (READ) สามารถเขียนเป็นสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{HITO} &= 0.05*\text{TORS} + 0.31*\text{LOCI} + 0.08*\text{PUPO} + 0.55*\text{READ} \\
 &\quad (0.18) \quad (0.19) \quad (0.069) \quad (0.064) \\
 &\quad 0.27 \quad 1.57 \quad 1.12 \quad 8.06 \\
 \text{Errorvar} &= 0.21, R^2 = 0.78 \dots \dots \dots (1) \\
 &\quad (0.029) \\
 &\quad 7.31
 \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากความพร้อมของหน่วยงาน แต่ไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทรัพยากรการท่องเที่ยว คุณลักษณะของคนในท้องถิ่นและนโยบายภาครัฐ โดยสามารถอธิบายการผันแปรของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 78

2) คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น (LOCI) ได้รับอิทธิพลจากทรัพยากรการท่องเที่ยว (TORS) นโยบายภาครัฐ (PUPO) และความพร้อมของหน่วยงาน (READ) สามารถเขียนเป็นสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$LOCI = 0.81 * TORS + 0.18 * PUPO + 0.03 * READ, Errorvar. = 0.11, R^2 = 0.90 \dots \dots \dots (2)$$

(0.088)	(0.076)	(0.069)	(0.040)
10.17	2.46	0.36	2.80

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทรัพยากรการท่องเที่ยว และนโยบายภาครัฐ แต่ไม่ได้รับอิทธิพลจากความพร้อมของหน่วยงาน โดยสามารถอธิบายการผันแปรของคุณลักษณะของคนในท้องถิ่น ได้ร้อยละ 90

3) ความพร้อมของหน่วยงาน (READ) ได้รับอิทธิพลจากทรัพยากรการท่องเที่ยว (TORS) และนโยบายภาครัฐ (PUPO) สามารถเขียนเป็นสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$READ = 0.11 * TORS + 0.75 * PUPO, Errorvar. = 0.35, R^2 = 0.67 \dots \dots \dots (3)$$

(0.056)	(0.062)	(0.045)
2.14	12.53	7.90

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความพร้อมของหน่วยงาน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทรัพยากรการท่องเที่ยว และนโยบายภาครัฐ โดยสามารถอธิบายการผันแปรของความพร้อมของหน่วยงาน ได้ร้อยละ 67

4) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (TORS) ได้รับอิทธิพลจากนโยบายภาครัฐ (PUPO) สามารถเขียนเป็นสมการโครงสร้าง ดังนี้

$$TORS = 0.60 * PUPO, Errorvar. = 0.58, R^2 = 0.36 \dots \dots \dots (4)$$

(0.061)	(0.093)
9.28	6.20

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจากนโยบายภาครัฐ โดยสามารถอธิบายการผันแปรของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้ร้อยละ 36

อิทธิพลทางตรง และทางอ้อมระหว่างตัวแปรต่างๆ ต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

ผลจากการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที่ (ภาพที่ 1) แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรแฝง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน ดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างมาเสนอค่าอิทธิพลทางตรง และทางอ้อม และผลรวมของตัวแปรแฝงทุกตัว เพื่อแสดงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษา

อิทธิพลของตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
ทรัพยากรการท่องเที่ยว	-	0.31*	0.31*
คุณลักษณะของคนในท้องถิ่น	-	-	-
นโยบายภาครัฐ	-	0.69*	0.69*
ความพร้อมของหน่วยงาน	0.55*	-	0.55*

จากตารางที่ 6 พบว่า นโยบายภาครัฐมีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนมากที่สุด รองลงมา คือ ความพร้อมของหน่วยงาน และทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลำดับ หากแต่คุณลักษณะของคนในท้องถิ่นไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน พบว่า มีเพียงความพร้อมของหน่วยงานเท่านั้นที่ส่งผลทางตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยมุ่งเป้าไปยังต้นทุนที่เป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในความเป็นมรดกโลกที่เป็นตัวแบรนด์ การมีโบราณสถาน การเป็นราชธานีเก่าและการปรับปรุงสภาพลักษณะที่สะสมเป็นปัญหา ดังนี้ 1) การจัดระเบียบ (collocation) ร้านค้าที่วางไม่เป็นระเบียบและชุมชนที่รูก้าแหล่งโบราณสถาน 2) การปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งโบราณสถาน (renovate historical site) โดยการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยเน้นพื้นที่ที่เป็นมรดกโลกก่อน 3) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ด้านการท่องเที่ยว 4) การจัดกิจกรรม (activity) การท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวตลอดปี และ 5) การโฆษณาสื่อสารประชาสัมพันธ์ (advertising) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อินเทอร์เน็ตและสื่อแบบเดิม

2. แนวทางและนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องทำอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของจังหวัดและท้องถิ่น

3. สร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ และปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเข้าไปจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนและให้ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ และดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีความซื่อสัตย์ต่อนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดถึง ผลกระทบ เทรน การท่องเที่ยว และปัญหาต่างๆ กับผู้นำชุมชน สร้างการรับรู้ และความเข้าใจตรงกัน ในเรื่องของการท่องเที่ยว เพื่อที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวไปด้วยกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนพัฒนาเส้นทางคมนาคมในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ให้เกิดความสะดวกและความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจ และความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการปัญหาจราจรที่แออัดและสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐให้มีแผนและการบริหารจัดการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมมือกันและการประสานงานกัน เพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

References

- Angsukanjanakul, J. (2014). *The Tourism Managerial Model for Sustainable Community Floating Market in the Lower General Region*. Sustainable Community Floating Market in the Lower General Region. Dissertation Doctor of Public Administration. Valaya Alongkorn Rajabhat University.
- Department of Tourism. (2012). *Thailand Tourism Situation B.E. 2555 and Future Direction*. Bangkok: The Ministry of Tourism and Sports.
- Esichaikul, R. (2014). *Niche Tourism Management*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Jittangwattawa, B. (2005). *Sustainable Tourism Development*. Bangkok: Press and Design.
- Muller, H. (1994). The theory path to sustainable tourism development. *Journal of Sustainable Tourism*, 2(3): 131-136.

- Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial office. (2016). *4 Years Provincial Development Plan (2018-2012)*. Retrieved October 20, 2016, from [www.ayutthaya.go.th/strategic / pnewall.php?selnews=24](http://www.ayutthaya.go.th/strategic/pnewall.php?selnews=24)
- Phrakrusangkarak Wuttthipong Wuddvamso. (2018). Development of Buddhist Temple in Thailand as Learning Site Enhancing Asean Tourism. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(4), 1594-1606.
- Pookhumsak, N. (2018). The Administration Abandoned Temples in Bang Bal Districts. *Journal of Arts Management*, 2(3), 189-198
- Ritchie, J. (1988). *Consensus Policy Formulation in Tourism*. *Tourism management*, 9,99-126.
- Sharpley, R. (2009). *Tourism Development and the Environment: Beyond Sustainability?*. London: Earthscan.
- Shirley, E. (1992). *Beyond the Green Horizon, Principles for Sustainable Tourism*. Surrey: World Wide Fund for Nature (WWF).
- Swarbrooke, J. (1999). *Sustainable Tourism Management*. Oxon: CABI Publishing.
- Tourism Canada. (1990). *An Action Strategy for Sustainable Tourism Development: Globe'90*. Tourism Canada, Ottawa.
- Tourism Canada. (1990). *An Action Strategy for Sustainable Tourism Development: Globe'90*. Tourism Canada, Ottawa.
- Warakunwit, S. (2015). *Orientation to Tourism Industry*. Bangkok: Waew waw Printing.
- Wongkangwan, A. (2013). Antecedent and Loyalty of Foreign Tourists for Tourist Attractions in Bangkok Metropolitan Area. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 5(1), 85-99.